

УДК 336.77.067

Р. Е. Абібуллаєв,
аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-9981-5335>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.21.226

РОЛЬ ФІНАНСІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

R. Abibullayev,
Postgraduate Student, Department of Finance, Banking and Insurance,
Dnipro State Agrarian and Economic University

THE ROLE OF FINANCE IN ENSURING INNOVATIVE DEVELOPMENT IN THE NATIONAL ECONOMY

У статті розглядається значення фінансів як ключового чинника інноваційного розвитку національної економіки. Проаналізовано основні джерела фінансування інноваційної діяльності, зокрема державні програми, венчурний капітал, банківські кредити та інструменти фондового ринку. Окрема увага приділена впливу фінансової політики на формування сприятливого інвестиційного середовища та стимулювання науково-технічного прогресу. Наведено приклади міжнародного досвіду фінансування інновацій та можливості його адаптації в умовах української економіки. Запропоновано практичні рекомендації щодо вдосконалення фінансових інструментів, спрямованих на підтримку інновацій. Отримані результати можуть бути корисними для формування економічної політики, а також для інвесторів і фахівців у сфері інноваційного менеджменту.

In the current conditions of transformation of the global economy, increased competition and rapid development of digital technologies, innovative development is of particular importance as a key factor in increasing the competitiveness of the national economy. It is finance that acts as a fundamental tool for ensuring innovative processes, because they create a resource base for the formation, implementation and scaling of innovations. The financial system, as the circulatory network of the economy, ensures the redistribution of cash flows between business entities, investors and the state, contributing to the effective attraction and use of investment resources for the development of scientific and technical, technological and organizational innovations. This article examines how financial resources function as a catalyst for innovative growth within national economic systems. It explores key financing mechanisms including public funding programs, venture capital initiatives, bank loans, and capital market tools, emphasizing their impact on stimulating technological advancement and entrepreneurial activity. The analysis focuses on how financial policy influences the formation of an investment-friendly environment and the development of research and innovation infrastructure. International experiences of financing innovation are considered with attention to their adaptability to domestic conditions, highlighting structural barriers and opportunities for reform. Effective financial support is identified as a crucial element in building a competitive, resilient, and knowledge-based economy capable of responding to global challenges and accelerating knowledge-based growth. The study outlines strategic approaches for enhancing financial instruments, such as tax incentives for R&D, public-private partnerships, and expanded access to finance for small and medium-sized enterprises. Recommendations are provided for strengthening institutional capacity and regulatory frameworks to support sustainable innovation ecosystems.

The findings offer insights for policymakers, investors, and professionals engaged in economic development, innovation management, and financial strategy, contributing to transition toward a modernized and innovation-driven national economy.

Ключові слова: фінансування інновацій, інноваційний розвиток, національна економіка, фінансова політика, інвестиційний клімат.

Key words: innovation financing, innovative development, national economy, financial policy, investment climate.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах глобалізації та технологічного прогресу інноваційний розвиток стає ключовим чинником забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. Проте реалізація інноваційних проєктів неможлива без належного фінансового забезпечення, що висуває на перший план проблему ефективного функціонування механізмів фінансування інноваційної діяльності. Недостатній рівень інвестицій, обмежений доступ до фінансових ресурсів для суб'єктів інноваційної сфери, недосконалість фінансової інфраструктури та відсутність стимулюючої фінансової політики є суттєвими бар'єрами на шляху до сталого інноваційного зростання. Актуальність проблеми зумовлена необхідністю пошуку ефективних фінансових інструментів, здатних забезпечити стабільне фінансування інновацій, активізувати підприємницьку ініціативу та сприяти трансформації економіки у високотехнологічну. Розв'язання цієї проблеми має важливе значення як для наукових досліджень у сфері економіки, фінансів та інноваційного менеджменту, так і для практичної реалізації державної політики підтримки інноваційного розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В умовах цифрової трансформації світової фінансової системи українські та іноземні дослідники все більше зосереджуються на ролі фінансів у забезпеченні інноваційного розвитку національної економіки. Зокрема, у наукових працях А. Ременяка та Я. Бірюкової [1] досліджується вплив банківських установ на фінансування інноваційних проєктів. Автори аналізують сучасний стан банківського кредитування інноваційної діяльності та пропонують шляхи активізації участі банків у підтримці інноваційного підприємництва. І. Ю. Герасимова [2] у своїх наукових публікаціях розглядає особливості венчурного капіталу як джерела

фінансування інновацій. Авторка акцентує увагу на перевагах та ризиках венчурного інвестування, а також на необхідності створення сприятливого інституційного середовища для розвитку венчурного ринку в Україні. В дослідженнях Є. О. Бублика [3] увага зосереджена на дисбалансах у функціонуванні фінансового сектору, які перешкоджають ефективному фінансуванню інновацій. Автор аналізує структурні проблеми фінансової системи та їхній вплив на інвестиційну активність у сфері інновацій.

Серед зарубіжних досліджень уваги заслуговують праці J. Dempere, M. Qamar, H. Allam та S. Malik [4], у яких науковці досліджують взаємозв'язок між інноваціями, економічним зростанням та залученням іноземних інвестицій, підкреслюючи роль фінансових стимулів у підтримці інноваційної активності на глобальному рівні. У дослідженнях H. Wang та Y. Sawur [5] розглядається вплив державних субсидій на інноваційну продуктивність підприємств. Автори аналізують ефективність бюджетного фінансування інновацій та пропонують моделі оптимального розподілу ресурсів. Науковці K. Z. Zhou та M. Dong [6] досліджують вплив прямих іноземних інвестицій на технологічні інновації місцевих компаній, зокрема через трансфер знань, фінансову підтримку та конкуренцію. Дані дослідження охоплюють широкий спектр питань, пов'язаних із фінансуванням інновацій, і становлять цінну теоретичну та практичну базу для подальших досліджень у галузі економіки та інноваційного розвитку.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є дослідження ролі фінансів як визначального чинника інноваційного розвитку національної економіки та обґрунтування шляхів підвищення ефективності фінансового забезпечення інноваційної діяльності. У межах дослідження розглядається сучасний стан фінансування інновацій, аналізуються джерела та інструменти фінансової підтримки, а також оцінюється вплив фінансової політи-

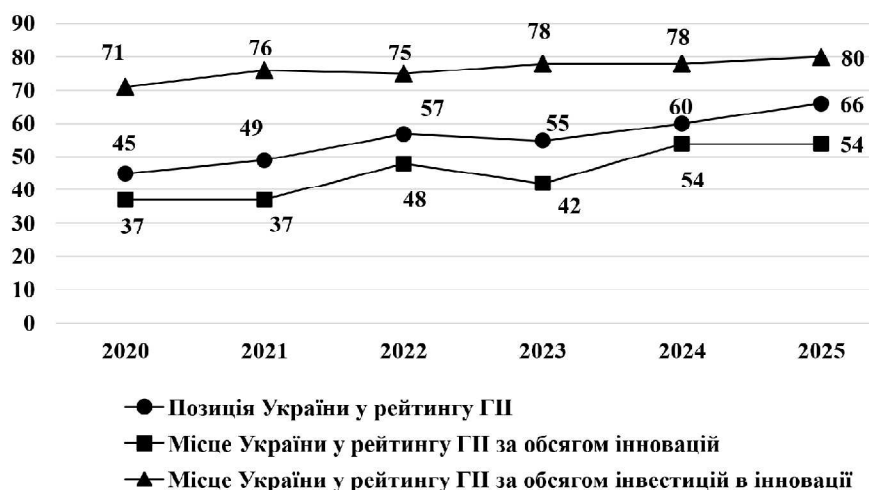

Рис. 1. Місце України в рейтингу глобального індексу інновацій (ГІІ) за 2020–2025 роки

Джерело: систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [7].

ки на формування сприятливого середовища для розвитку інновацій. Особливу увагу приділено міжнародному досвіду, який може бути адаптований до українських реалій. У результаті сформульовано науково обґрунтовані підходи до вдосконалення фінансових механізмів, що сприятимуть активізації інноваційної діяльності та забезпеченню сталого економічного зростання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інноваційний розвиток є ключовим чинником формування конкурентоспроможної економіки та підвищення добробуту суспільства в умовах глобалізації та технологічних трансформацій. Для України, яка перебуває на етапі структурної перебудови економіки та інтеграції до європейського науково-технологічного простору, інновації виступають основою модернізації виробництва, зростання продуктивності праці та розширення експортного потенціалу. Розвиток інноваційного сектору особливо актуалізувався після 2022 року, коли повномасштабна війна створила безпрецедентні виклики для національної економіки, науки та бізнесу. Попри складні умови, українські підприємства, наукові установи та стартапи продовжують впроваджувати технологічні рішення, спрямовані на підвищення ефективності виробництва, цифровізацію управлінських процесів і створення нових продуктів, що свідчить про наявність значного інтелектуального потенціалу та здатність інноваційної системи до адаптації. Разом з тим, збереження позитивних тенденцій вимагає удосконалення фінансових, організаційних та інституційних

механізмів підтримки інновацій, посилення ролі державної політики та інтеграції з міжнародними науково-технічними програмами.

Інноваційний розвиток України протягом останніх п'яти років (2020–2025 рр.) характеризується неоднозначною динамікою, що відображає вплив як внутрішніх економічних процесів, так і зовнішніх викликів, зокрема початку повномасштабної війни у 2022 році. Позиція України у рейтингу Глобального індексу інновацій (ГІІ) протягом 2020–2025 років зазнала певних коливань (рис. 1).

Зокрема, у 2020–2021 рр. Україна утримувалася на рівні 45–49 місця, що свідчило про відносно стабільний рівень інноваційного потенціалу. У 2022 році, попри початок війни, позиція України навіть покращилася до 48 місця, що можна пояснити активізацією цифрових технологій, зростанням ролі ІТ-сектору та гнучкістю українського бізнесу в умовах кризи. Проте вже у 2023 році спостерігається погіршення позиції до 55 місця, що зумовлено руйнуванням промислової інфраструктури, скороченням державного фінансування науки та складністю залучення інвестицій у високоризикові інноваційні проекти під час війни. У 2024–2025 роках ситуація поступово стабілізувалася, і Україна піднялася до 54 місця, що свідчить про часткове відновлення інноваційного середовища, зокрема завдяки міжнародній підтримці та адаптації підприємств до нових умов.

Якщо розглядати місце України за обсягом інновацій, то тенденція загалом є позитивною: показник зріс із 37 місця у 2020–2021 роках до 54 у 2025-му. Це свідчить про відновлення здатності українських підприємств створювати та впроваджувати інновації, попри воєнні виклики. Зростання обумовлене розвитком цифрових послуг, креативних індустрій і стартап-сектору, що залишився конкурентоспроможним навіть у кризових умовах. Водночас місце України за обсягом інвестицій в інновації демонструє відносну стабільність на рівні 71–80 позицій, без суттєвих покращень. Це вказує на обмежений приплив фінансових ресурсів у сферу інновацій через високі ризики, макроекономічну нестабільність і зниження довіри інвесторів у період воєнних дій [7].

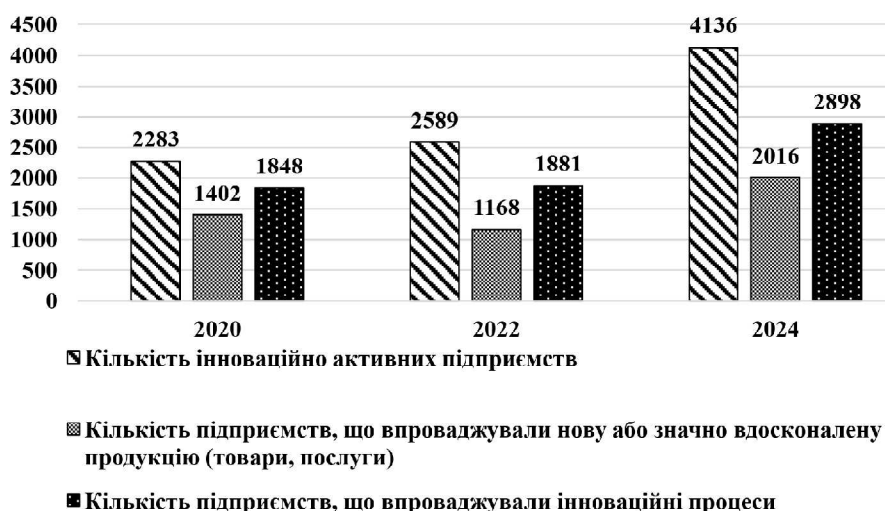

Рис. 2. Динаміка інноваційно активних підприємств в Україні за 2020—2024 роки, од.

Джерело: систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [8].

Динаміка інноваційно активних підприємств в Україні у 2020—2024 роках свідчить про поступове відновлення інноваційної активності після певного спаду, спричиненого економічними та воєнними викликами. У 2020 році кількість інноваційно активних підприємств становила 2283 одиниці, що відображало помірний рівень залученості бізнесу до інноваційних процесів. Проте вже у 2022 році, незважаючи на початок війни, цей показник зріс до 2589 підприємств. Таке зростання можна пояснити адаптацією бізнесу до нових умов, переходом до цифрових рішень, дистанційних форм управління та впровадженням технологій, що підвищують стійкість виробництва.

У 2024 році спостерігається суттєвий стрибок — кількість інноваційно активних під-

приємств зросла до 4136, що свідчить про активізацію відновлювальних процесів у національній економіці та підвищення інтересу бізнесу до інновацій. Це може бути наслідком посилення міжнародної фінансової підтримки, участі українських підприємств у програмах ЄС, а також зміщення акцентів економіки в бік високотехнологічних і цифрових секторів.

Подібна тенденція простежується і щодо підприємств, які впроваджували нову або значно вдосконалену продукцію: їх кількість зросла з 1402 у 2020 році до 2016 у 2024-му. Це свідчить про прагнення підприємств підвищувати конкурентоспроможність через оновлення товарів і послуг, орієнтованих на потреби сучасного ринку. Водночас кількість підприємств, що впроваджували інноваційні процеси, також

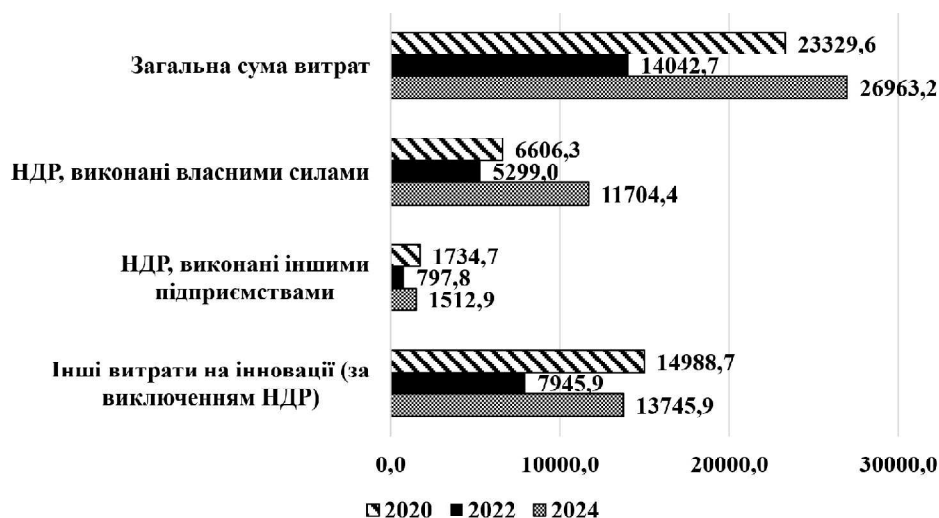

Рис. 3. Динаміка витрат підприємств на інновації за видами витрат за 2020—2024 роки, млн грн

Джерело: систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [9].

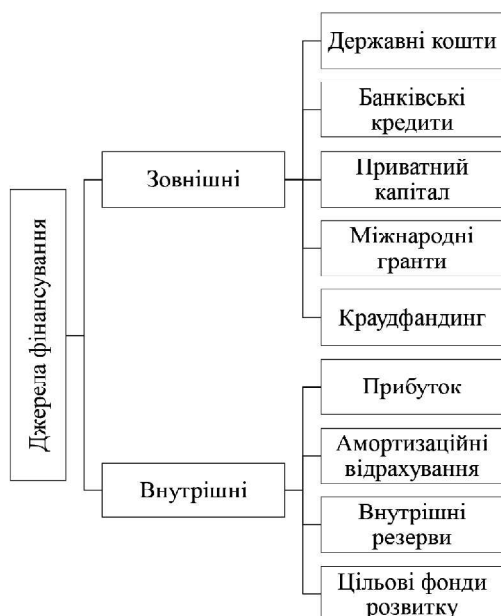

Рис. 4. Джерела фінансування інноваційної діяльності в Україні

Джерело: сформовано на основі [10].

демонструє позитивну динаміку — від 1848 у 2020 році до 2898 у 2024 році, що свідчить про розширення практик модернізації виробництва та оптимізації управлінських систем (рис. 2) [8].

Динаміка витрат підприємств на інновації в Україні у 2020—2024 роках свідчить про істотне зростання фінансування інноваційної діяльності, що відображає поступове відновлення економіки, розширення участі бізнесу у розробленні нових технологій і зростання ролі інновацій у структурі витрат підприємств. Загальна сума витрат у 2020 році становила 14 042,7 млн грн, тоді як у 2022 році вона зростає до 23 329,6 млн грн, а у 2024 році досягла 26 963,2 млн грн (рис. 3).

Найбільш помітне зростання відбулося за статтею науково-дослідних робіт (НДР), виконаних власними силами підприємств. У 2020 році їх обсяг становив 5299,0 млн грн, а у 2024 році зріс до 11704,4 млн грн. Це свідчить про підвищення спроможності підприємств самостійно проводити дослідження та розробки, що зумовлено розвитком внутрішніх науково-технічних підрозділів, залученням висококваліфікованих кадрів і необхідністю швидкої адаптації технологій до ринкових змін у воєнних умовах.

Витрати на НДР, виконані іншими підприємствами, також продемонстрували позитивну тенденцію, хоча їх частка залишається меншою. Якщо у 2020 році цей показник становив лише 797,8 млн грн, то у 2024 році він зріс до 1 734,7 млн

грн. Таке зростання свідчить про посилення кооперації між компаніями, науковими установами та дослідними центрами, що відповідає загальносвітовим тенденціям розвитку відкритих інновацій і партнерських проєктів.

Водночас інші витрати на інновації (за виключенням НДР) мали коливальний характер. У 2020 році вони становили 7945,9 млн грн, у 2022 році зросли до 14988,7 млн грн, але у 2024 році дещо скоротилися до 13745,9 млн грн. Така динаміка пояснюється тим, що на початку війни підприємства зосередилися на адаптаційних заходах — оновленні обладнання, цифровізації процесів, логістичних змінах, тоді як у наступні роки основний акцент перемістився на дослідницькі роботи, розроблення нових технологій та відновлення інноваційних потужностей [9].

Для фінансування інноваційної діяльності підприємства в Україні використовують різні джерела фінансування, які охоплюють як внутрішні, так і зовнішні ресурси (рис. 4).

Основним внутрішнім джерелом виступають власні кошти підприємств, до яких належать прибуток, амортизаційні відрахування, внутрішні резерви та цільові фонди розвитку. Власне фінансування є найбільш стабільним, оскільки дозволяє компаніям самостійно визначати напрями використання ресурсів і не залежати від зовнішніх інвесторів чи кредиторів.

Серед зовнішніх джерел значну роль відіграють банківські кредити, які забезпечують швидке залучення необхідних коштів для реалізації інноваційних проєктів, хоча їхня доступність часто обмежується високими відсотковими ставками та вимогами до застави. Також активно використовуються інвестиції приватного капіталу, зокрема участь венчурних фондів, бізнес-ангелів і приватних інвесторів, які готові фінансувати перспективні стартапи на ранніх етапах розвитку в обмін на частку в компанії.

Важливе місце посідають державні кошти, що надходять через бюджетні програми, гранти, пільгові кредити або фінансування в межах державних цільових фондів підтримки інновацій. Така підтримка має стратегічне значення для стимулювання наукових досліджень, особливо у високотехнологічних галузях, де комерційний ризик є підвищеним.

Все більшого значення набувають міжнародні гранти та програми технічної допомоги, які надають фінансування від іноземних урядів, міжнародних організацій та фінансових інституцій. Таке фінансування не лише сприяє залученню ресурсів, а й допомагає інтегрувати українські підприємства у світовий інноваційний простір.

Таблиця 1. Практичні рекомендації щодо вдосконалення фінансування інноваційної діяльності в Україні

Практичні рекомендації	Вплив на фінансування інноваційної діяльності
Розширення державних програм підтримки інноваційних підприємств (гранти, пільгові кредити, податкові стимули)	Збільшення кількості інноваційних проєктів, підвищення інвестиційної привабливості інноваційного сектору
Створення національного венчурного фонду з державно-приватним капіталом	Активізація венчурного інвестування, стимулювання розвитку стартапів і технологічних компаній
Розвиток механізмів державно-приватного партнерства у сфері НДДКР	Посилення співпраці між наукою, бізнесом і державою, підвищення ефективності комерціалізації наукових розробок
Запровадження податкових пільг для підприємств, що інвестують у R&D	Збільшення обсягів внутрішніх інвестицій у науково-дослідні роботи, підвищення конкурентоспроможності бізнесу
Створення регіональних інноваційних хабів і технопарків	Залучення локальних інвестицій, розвиток інноваційної інфраструктури та формування кластерів
Спрощення доступу до фінансування для МСП через інноваційні банки розвитку	Підвищення доступності фінансових ресурсів для малих і середніх інноваційних підприємств
Розвиток альтернативних джерел фінансування (краудфандинг, бізнес-ангели, фінтех-платформи)	Диверсифікація фінансових інструментів, зниження залежності від традиційних банківських кредитів
Гармонізація законодавства з нормами ЄС у сфері інноваційного фінансування	Підвищення прозорості та довіри інвесторів, розширення можливостей міжнародної співпраці
Створення національної системи моніторингу ефективності фінансування інновацій	Оптимізація розподілу коштів, підвищення результативності державних програм підтримки
Підтримка освітніх і наукових програм з інноваційного менеджменту та фінансів	Формування компетентних кадрів для управління інноваційними процесами, підвищення ефективності використання ресурсів

Джерело: сформовано на основі [12].

Додатковим механізмом є краудфандинг та фінтех-платформи, що дають змогу залучати кошти від широкого кола інвесторів і споживачів через онлайн-інструменти. Застосування цих форм дозволяє підприємствам розширювати фінансові можливості, зменшувати залежність від банківського сектору та підвищувати гнучкість у реалізації інноваційних проєктів. Загалом підприємства в Україні використовують поєднання різних джерел фінансування, що дозволяє оптимізувати структуру інвестицій, знизити ризики та забезпечити сталість інноваційного розвитку в умовах обмежених ресурсів і високої ринкової невизначеності [10].

Міжнародний досвід фінансування інновацій демонструє різноманітні моделі та інструменти підтримки, які залежать від рівня економічного розвитку, структури ринку капіталу та державної політики. У провідних країнах світу, зокрема в Європейському Союзі та США, фінансування інновацій базується на поєднанні державної підтримки, приватних інвестицій і

розвиненої інфраструктури венчурного капіталу.

У країнах ЄС значну роль відіграють програми Європейської комісії, такі як Horizon Europe, які спрямовані на підтримку наукових досліджень, розвиток стартапів і трансфер технологій. Фінансування інновацій здійснюється переважно через гранти, фонди регіонального розвитку, а також через інструменти, які поєднують державні та приватні інвестиції. Особливу увагу приділяють створенню сприятливого середовища для співпраці між університетами, дослідницькими центрами та бізнесом. Державна підтримка має системний характер і охоплює не лише пряме фінансування, а й податкові стимули, гарантії для інвесторів і механізми захисту інтелектуальної власності.

У Сполучених Штатах система фінансування інновацій побудована переважно на активній участі венчурного капіталу та приватних інвесторів. Там створено потужну мережу венчурних фондів, бізнес-інкубаторів і акселераторів, які фінансують стартапи з високим рівнем ри-

зику, але й потенційно великим прибутком. Крім того, держава підтримує інноваційну діяльність через програми на кшталт Small Business Innovation Research (SBIR) та Small Business Technology Transfer (STTR), які забезпечують гранти малим підприємствам для розроблення та комерціалізації технологій. Система спрямована на швидке впровадження результатів досліджень у виробництво та створення конкурентних ринкових продуктів.

На відміну від цих країн, в Україні фінансування інновацій перебуває на стадії розвитку і характеризується недостатнім обсягом інвестицій, обмеженою участю приватного капіталу та низькою ефективністю державних програм. Венчурний ринок розвинений слабо, а більшість інноваційних підприємств покладаються на власні кошти або державну підтримку, яка часто має фрагментарний характер. У той час як у Європі та США існує налагоджена система співпраці між бізнесом, наукою та державою, в Україні така взаємодія ще формується. Крім того, у розвинених країнах фінансування інновацій має довгостроковий стратегічний характер і супроводжується ефективними механізмами оцінки ризиків, моніторингу та захисту інтелектуальної власності. В Україні ж основні бар'єри пов'язані з нестабільністю економічного середовища, слабкою інноваційною інфраструктурою та недостатньою мотивацією інвесторів [11].

Тож головна відмінність полягає в тому, що у Європі та США інновації розглядаються як ключовий чинник економічного зростання та мають системну фінансову підтримку на всіх етапах розвитку, тоді як в Україні цей процес ще не має належної інституційної бази, а деякі джерела фінансування, що забезпечують реалізацію науково-технічних і технологічних розробок, досі залишаються недоступними. Спираючись на вищенаведений міжнародний досвід, можна стверджувати, що в Україні недостатньо ресурсів для сталого фінансування інновацій, що зумовлює необхідність вдосконалення фінансування інноваційної діяльності (табл. 1).

Практичні рекомендації щодо вдосконалення фінансування інноваційної діяльності в Україні передбачають комплекс заходів, спрямованих на активізацію інвестиційних процесів і підвищення ефективності використання ресурсів у сфері інновацій. Важливим напрямом є розширення державних програм підтримки інноваційних підприємств, зокрема через гранти, пільгові кредити та податкові стимули, що сприятиме зростанню кількості інноваційних проєктів і підвищенню інвестиційної привабли-

вості інноваційного сектору. Створення національного венчурного фонду з державно-приватним капіталом дозволить активізувати венчурне інвестування, стимулювати розвиток стартапів і технологічних компаній.

Розвиток механізмів державно-приватного партнерства у сфері науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт сприятиме посиленню співпраці між наукою, бізнесом і державою та забезпечить ефективнішу комерціалізацію наукових розробок. Запровадження податкових пільг для підприємств, що інвестують у дослідження і розробки, стимулюватиме збільшення обсягів внутрішніх інвестицій у R&D і підвищить конкурентоспроможність бізнесу.

Важливим кроком є створення регіональних інноваційних хабів і технопарків, які сприятимуть залученню локальних інвестицій, розвитку інноваційної інфраструктури та формуванню кластерів. Спрощення доступу до фінансування для малих і середніх підприємств через інноваційні банки розвитку підвищить доступність фінансових ресурсів для бізнесу, орієнтованого на інновації. Розвиток альтернативних джерел фінансування, зокрема краудфандингу, участі бізнес-ангелів і фінтех-платформ, забезпечить диверсифікацію фінансових інструментів і зменшить залежність від традиційних банківських кредитів.

Гармонізація законодавства України з нормами Європейського Союзу у сфері інноваційного фінансування сприятиме підвищенню прозорості фінансових операцій, зміцненню довіри інвесторів та розширенню можливостей міжнародної співпраці. Створення національної системи моніторингу ефективності фінансування інновацій дозволить оптимізувати розподіл коштів і підвищити результативність державних програм підтримки. Водночас підтримка освітніх і наукових програм з інноваційного менеджменту та фінансів забезпечить формування компетентних фахівців, здатних ефективно управляти інноваційними процесами та раціонально використовувати наявні ресурси. У результаті реалізація цих рекомендацій сприятиме підвищенню фінансової стійкості інноваційної системи, зміцненню науково-технологічного потенціалу держави та переходу України до моделі сталого інноваційного розвитку [12, с. 12—15].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що фінанси відіграють визначаль-

ну роль у формуванні інноваційного потенціалу національної економіки. Ефективне фінансове забезпечення сприяє активізації інноваційної діяльності, підвищенню конкурентоспроможності підприємств та створенню умов для сталого економічного зростання. Виявлено, що наявні фінансові механізми потребують модернізації з урахуванням сучасних викликів, зокрема цифровізації, глобальної конкуренції та нестабільності фінансових ринків.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі взаємодії між фінансовими інструментами та інноваційними процесами, розробці моделей оптимального розподілу фінансових ресурсів, а також вивченні впливу фінансової політики на регіональний інноваційний розвиток. Особливої уваги заслуговує дослідження ефективності державно-приватного партнерства у фінансуванні інновацій.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості їх використання для формування стратегій фінансової підтримки інновацій, розробки рекомендацій для органів державної влади, фінансових установ та підприємств, а також у підвищенні ефективності управління інноваційними проектами в реальному секторі економіки.

Література:

1. Ременяк А., Бірюкова Я. Роль банківського сектору у формуванні фінансового потенціалу інноваційного розвитку підприємств в Україні. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2025. № 2 (42). DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2\(42\)-444-457](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)-444-457)
2. Герасимова І. Ю. Венчурне фінансування інноваційного розвитку. Наукові праці Національного гірничого університету. 2022. URL: <https://ir.nmu.org.ua/server/api/core/bitstreams/5c3b75b8-ddf0-41f2-bcd7-88efc6c6506a/content>
3. Бублик Є. О. Структурно-функціональна деформація фінансового сектора в економіці України. Економіка і прогнозування. 2018. URL: http://jnas.nbu.gov.ua/j-pdf/econprog_-2018_2_5.pdf
4. Dempere J., Qamar M., Allam H., Malik S. The Impact of Innovation on Economic Growth, Foreign Direct Investment, and Self-Employment: A Global Perspective. *Economies*. 2023. URL: <https://www.mdpi.com/2227-7099/11/7/182>
5. Wang H., Sawur Y. The Relationships between Government Subsidies, Innovation Input, and Innovation Output. *Sustainability*. 2022. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/21/14043>
6. Zhou K., Dong M. Inward Foreign Direct Investment and Technological Innovation of Local

Firms. *Journal of International Business Studies*. 2025. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41267-025-00814-x>

7. Ukraine ranking in the Global Innovation Index 2025. World Intellectual Property Organization (WIPO). URL: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine>

8. Кількість інноваційно активних підприємств за видами економічної діяльності. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ-2021/ni/rik/kiap_ved_u.html

9. Витрати на інновації підприємств за видами економічної діяльності. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ni/rik/vni_ved_u.html

10. Ковальчук В. М. Аналіз тенденцій інноваційного розвитку національної економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-33>

11. Полякова Ю. В., Шайда О. Є., Рипська Є. Ю. Сучасні процеси інноваційного розвитку країн: європейський вимір. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-23>

12. Біла І. С., Посна В. С., Шевченко О. О. Інноваційний розвиток як чинник повоєнної відбудови економіки України. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2023. Том 8. Випуск 1. С. 12—15.

13. Hudym, K., & Khalatur, S. (2016). Systematisation and analysis of MNCs' models of conduct for entering the national agrarian markets. *Economic Annals-XXI*, 159 (5—6), 34—37. <https://doi.org/10.21003/ea.V159-07>

14. Khalatur, S.M. (2017). Important provisions for the development of agriculture of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 3 (2), 147—154. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-2-147-154>

15. Zhylenko, K.M., Khalatur, S.M., Pavlenko, O.P., & Pavlenko, O.S. (2022). Formation of macroeconomic indicators under the influence of MICE-tourism. *Academy review*, 2 (57), 249—266. <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2022-2-57-19>

16. Khalatur S., Dovgal O., Karamushka O., Brovko L., Vodolazska O. (2024). Innovative trends of financial engineering to the way of digital economy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 6 (59), 136—150. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4508>

References:

1. Remeniak, A. and Biriukova, Ya. (2025), "The role of the banking sector in shaping the

financial potential of innovative development of enterprises in Ukraine", *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, vol. 2 (42). [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2\(42\)-444-457](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)-444-457).

2. Herasymova, I. Yu. (2022), "Venture financing of innovative development", *Naukovi pratsi Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, available at: <https://ir.nmu.org.ua/server/api/core/bitstreams/5c3b75b8-ddf0-41f2-bcd7-88efc6c6506a/content>. (Accessed 17 October 2025).

3. Bublyk, Ye. O. (2018), "Structural and functional deformation of the financial sector in Ukraine's economy", *Ekonomika i prohnouzhannia*, available at: http://jnas.nbu.gov.ua/j-pdf/econprog_2018_2_5.pdf. (Accessed 11 October 2025).

4. Dempere, J., Qamar, M., Allam, H. and Malik, S. (2023), "The impact of innovation on economic growth, foreign direct investment, and self-employment: A global perspective", *Economies*, available at: <https://www.mdpi.com/2227-7099/11/7/182>. (Accessed 21 October 2025).

5. Wang, H. and Sawur, Y. (2022), "The relationships between government subsidies, innovation input, and innovation output", *Sustainability*, available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/21/14043>. (Accessed 22 October 2025).

6. Zhou, K. and Dong, M. (2025), "Inward foreign direct investment and technological innovation of local firms", *Journal of International Business Studies*, available at: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41267-025-00814-x>. (Accessed 19 October 2025).

7. World Intellectual Property Organization (WIPO) (2025), "Ukraine ranking in the Global Innovation Index 2025", available at: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine>. (Accessed 24 October 2025).

8. State Statistics Service of Ukraine (2025), "Number of innovation-active enterprises by types of economic activity", available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ni/rik/kiap_ved_u.html. (Accessed 7 October 2025).

9. State Statistics Service of Ukraine (2025), "Expenditures on innovations by types of economic activity", available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ni/rik/vni_ved_u.html. (Accessed 11 October 2025).

10. Kovalchuk, V. M. (2023), "Analysis of trends in the innovative development of the national economy", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 58. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-33>. (Accessed 8 October 2025).

11. Poliakova, Yu. V., Shaida, O. Ye. and Ryp-ska, Ye. Yu. (2024), "Modern processes of inno-

vative development of countries: European dimension", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-23>.

12. Bila, I. S., Posna, V. S. and Shevchenko, O. O. (2023), "Innovative development as a factor in the post-war reconstruction of Ukraine's economy", *Naukovi zapysky NaUKMA. Ekonomichni nauky*, vol. 8, no. 1, pp. 12—15.

13. Hudym, K. and Khalatur, S. (2016), "Systematisation and analysis of MNCs' models of conduct for entering the national agrarian markets", *Economic Annals-XXI*, vol. 159 (5—6), pp. 34—37. available at: <https://doi.org/10.21003/ea.V159—07>.

14. Khalatur, S.M. (2017), "Important provisions for the development of agriculture of Ukraine", *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 3 (2), pp. 147—154. available at: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-2-147-154>.

15. Zhylenko, K.M., Khalatur, S.M., Pavlenko, O.P. and Pavlenko, O.S. (2022), "Formation of macroeconomic indicators under the influence of MICE-tourism", *Academy review*, vol. 2(57), pp. 249—266. available at: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2022-2-57-19>.

16. Khalatur, S., Dovgal, O., Karamushka, O., Brovko, L. and Vodolazska, O. (2024). "Innovative trends of financial engineering to the way of digital economy", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 6 (59), pp. 136—150. available at: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.-6.59.2024.4508>.

Стаття надійшла до редакції 28.10.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663